C/2025/643

10.2.2025

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 21ης Ιανουαρίου 2025

για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Ισπανίας

(C/2025/643)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, και ιδίως το άρθρο 17,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(1) Στις 30 Απριλίου 2024 τέθηκε σε ισχύ ένα μεταρρυθμισμένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία ([1]), μαζί με τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 σχετικά με την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος ([2]) και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών ([3]), αποτελούν τα βασικά στοιχεία του μεταρρυθμισμένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Το πλαίσιο αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και στην πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο και επικεντρώνεται περισσότερο στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και συνεκτική επιβολή των κανόνων.

(2) Τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια που υποβάλλουν τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή βρίσκονται στο επίκεντρο του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης. Τα εν λόγω σχέδια πρέπει να επιτυγχάνουν δύο στόχους: i) να διασφαλίζουν ότι, μεταξύ άλλων έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή παραμένει σε συνετά επίπεδα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα οδηγείται και διατηρείται κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ii) να διασφαλίζουν την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και να λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, κάθε σχέδιο πρέπει να παρουσιάζει μεσοπρόθεσμη δέσμευση για την πορεία των καθαρών δαπανών ([4]), με την οποία ουσιαστικά θεσπίζεται δημοσιονομικός περιορισμός για τη διάρκεια του σχεδίου που καλύπτει 4 ή 5 έτη (ανάλογα με την κανονική διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου στο εκάστοτε κράτος μέλος). Επιπλέον, το σχέδιο πρέπει να εξηγεί με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα διασφαλίσει την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις [συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ), κατά περίπτωση], καθώς και με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα λάβει υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης. Η περίοδος δημοσιονομικής προσαρμογής καλύπτει χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών, το οποίο μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη, αν το κράτος μέλος δεσμευτεί να υλοποιήσει ένα σύνολο σχετικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων το οποίο πληροί τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(3) Μετά την υποβολή του σχεδίου, η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον αυτό συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, δηλαδή οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(4) Βάσει σύστασης της Επιτροπής, το Συμβούλιο πρέπει στη συνέχεια να εκδώσει σύσταση με την οποία να καθορίζει την πορεία των καθαρών δαπανών του οικείου κράτους μέλους και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να εγκρίνει το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

(5) Στις 15 Οκτωβρίου 2024 η Ισπανία υπέβαλε το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιό της στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή. Η υποβολή πραγματοποιήθηκε έπειτα από παράταση της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, όπως συμφωνήθηκε με την Επιτροπή λαμβανομένων υπόψη των λόγων που προέβαλε η Ισπανία.

Διαδικασία πριν από την υποβολή του σχεδίου

(6) Για να πλαισιωθεί ο διάλογος που οδηγεί στην υποβολή εθνικών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων, στις 21 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή απέστειλε, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, την πορεία αναφοράς ([5]) στην Ισπανία. Η Επιτροπή δημοσίευσε την πορεία αναφοράς στις 15 Οκτωβρίου 2024 ([6]). Η πορεία αναφοράς βασίζεται σε ανάλυση επικινδυνότητας και διασφαλίζει ότι, έως το τέλος της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής και ελλείψει περαιτέρω δημοσιονομικών μέτρων πέραν της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή διατηρείται σε συνετά επίπεδα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώνεται κάτω από το 3 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής και διατηρείται κάτω από την εν λόγω τιμή αναφοράς σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ως μεσοπρόθεσμος ορίζοντας ορίζεται η δεκαετής περίοδος μετά το πέρας της περιόδου προσαρμογής. Σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η πορεία αναφοράς συνάδει επίσης με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους και τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος.

Η πορεία αναφοράς της Ισπανίας ορίζει ότι, με βάση τις παραδοχές της Επιτροπής στις οποίες στηριζόταν η προηγούμενη καθοδήγηση του Ιουνίου του 2024 και την παραδοχή επταετούς περιόδου προσαρμογής, οι καθαρές δαπάνες δεν θα πρέπει να αυξηθούν περισσότερο από τις τιμές που παρέχονται στον πίνακα 1. Οι τιμές αυτές αντιστοιχούν σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 2,8 % κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2031) και κατά 2,9 % κατά την περίοδο που καλύπτεται από το σχέδιο (2025-2028).

Πίνακας 1: Πορεία αναφοράς την οποία παρείχε η Επιτροπή στην Ισπανία στις 21 Ιουνίου 2024

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Μέσος όρος 2025-2028	Μέσος όρος 2025-2031
Μέγιστη αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	3,2	2,8	2,7	2,7	2,7	2,6	2,5	2,9	2,8

Πηγή: Υπολογισμοί της Επιτροπής.

(7) Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, από τον Ιούλιο έως τον Οκτώβριο του 2024 η Ισπανία και η Επιτροπή διεξήγαγαν τεχνικό διάλογο. Ο διάλογος επικεντρώθηκε στην πορεία των καθαρών δαπανών που προβλέπει η Ισπανία και στις υποκείμενες παραδοχές της (ιδίως στη χρήση ενημερώσεων βάσει δεδομένων), στο προβλεπόμενο σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου προσαρμογής, συμπεριλαμβανομένων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, όπως μέτρα σχετικά με το ρυθμιστικό περιβάλλον, το ανθρώπινο κεφάλαιο, την προσφορά κατοικιών, τη φορολογία και τις δημόσιες δαπάνες. Ο διάλογος κάλυψε επίσης την προβλεπόμενη υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και στις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης για δίκαιη πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, ενεργειακή ασφάλεια και ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων.

(8) Στο σχέδιο που υπέβαλε η Ισπανία δεν αναφέρεται διαδικασία διαβούλευσης με τους σχετικούς εθνικούς συμφεροντούχους (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων) πριν από την υποβολή του.

([5]) Η προηγούμενη καθοδήγηση που διαβιβάστηκε στα κράτη μέλη και στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή περιλαμβάνει πορείες χωρίς παράταση και με παράταση της περιόδου προσαρμογής (που καλύπτει 4 και 7 έτη, αντίστοιχα). Περιλαμβάνει επίσης τους βασικούς αρχικούς όρους και τις υποκείμενες παραδοχές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο μεσοπρόθεσμης πρόβλεψης του δημόσιου χρέους της Επιτροπής. Η πορεία αναφοράς υπολογίστηκε με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στο *Debt Sustainability Monitor* (Παρακολούθηση της βιωσιμότητας του χρέους) *2023* της Επιτροπής (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Βασίζεται στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στη μεσοπρόθεσμη παράτασή τους έως το 2033, ενώ η μακροπρόθεσμη αύξηση του ΑΕΠ και οι δαπάνες λόγω της γήρανσης του πληθυσμού συνάδουν με την κοινή *έκθεση της Επιτροπής και του Συμβουλίου για τη δημογραφική γήρανση του 2024* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#spain.

(9) Το ανεξάρτητο δημοσιονομικό όργανο της Ισπανίας, το AIReF, εξέδωσε γνώμη σχετικά με τις μακροοικονομικές προβλέψεις και τις μακροοικονομικές παραδοχές στις οποίες βασίζεται η πολυετής πορεία των καθαρών δαπανών. Το μακροοικονομικό σενάριο 2024 έως 2026 που χρησιμεύει ως σημείο εκκίνησης για τις μακροοικονομικές προβλέψεις και την ανάλυση της βιωσιμότητας του χρέους εγκρίθηκε από το AIReF.

Άλλες συναφείς διαδικασίες

(10) Στις 21 Οκτωβρίου 2024 το Συμβούλιο απηύθυνε στην Ισπανία σειρά ειδικών ανά χώρα συστάσεων (ΣΑΧ) στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ([7]).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

(11) Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Επιτροπή αξιολόγησε το σχέδιο ως εξής:

Μακροοικονομική και δημοσιονομική κατάσταση και προοπτικές

(12) Η οικονομική δραστηριότητα στην Ισπανία αυξήθηκε κατά 2,7 % το 2023, έχοντας ενισχυθεί από τις δυναμικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας, οι οποίες διατήρησαν την ιδιωτική κατανάλωση, καθώς και από τη συμβολή των καθαρών εξαγωγών και της δημόσιας κατανάλωσης. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οικονομία αναμένεται να σημειώσει ανάπτυξη κατά 3,0 % το 2024, χάρη στη θετική εξέλιξη της δημόσιας και ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία υποστηρίζεται από τη δυναμική δημιουργία θέσεων εργασίας και την αύξηση του πραγματικού εισοδήματος των νοικοκυριών, καθώς και από τη συμβολή της τουριστικής δραστηριότητας. Το 2025 το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,3 %, καθώς η αύξηση της κατανάλωσης και η αναμενόμενη ανάκαμψη των επενδύσεων ευρείας βάσης, ιδίως όσον αφορά τον εξοπλισμό και τη στέγαση, προβλέπεται να στηρίξουν την οικονομική δραστηριότητα. Το 2026 το πραγματικό ΑΕΠ προβλέπεται, σ' αυτό το στάδιο, να αυξηθεί κατά 2,1 %, καθώς η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να στηρίξει την οικονομική επέκταση. Κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων (δηλαδή 2024-2026), το δυνητικό ΑΕΠ στην Ισπανία αναμένεται να σημειώσει ελαφρά πτώση, από 2,4 % το 2023 σε 2,3 % το 2026, καθώς η συμβολή της εργασίας στη δυνητική ανάπτυξη μετριάζεται. Το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 12,2 % το 2023 και προβλέπεται από την Επιτροπή ότι θα ανέλθει σε 11,5 % το 2024, 11,0 % το 2025 και 10,7 % το 2026. Το 2024 ο πληθωρισμός (αποπληθωριστής ΑΕΠ) μειώνεται από 6,2 % το 2023 σε 3,1 % το 2024 και προβλέπεται να φτάσει στο 2,4 % το 2025 και στο 2,0 % το 2026.

(13) Όσον αφορά τις δημοσιονομικές εξελίξεις, το 2023 το δημοσιονομικό έλλειμμα της Ισπανίας ανήλθε σε 3,5 % του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το έλλειμμα αναμένεται να ανέλθει στο 3,0 % του ΑΕΠ το 2024, να μειωθεί περαιτέρω στο 2,6 % του ΑΕΠ το 2025 και, με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει αλλαγή πολιτικής, να παραμείνει γενικά σταθερό (2,7 %) το 2026. Οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν περιλαμβάνουν το σχέδιο προϋπολογισμού της Ισπανίας για το 2025, το οποίο δεν είχε ακόμη εγκριθεί από την ισπανική κυβέρνηση κατά την ημερομηνία δημοσίευσής τους. Το δημόσιο χρέος ανήλθε στο 105,1 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο δείκτης του χρέους αναμένεται να μειωθεί στο 102,3 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2024. Προβλέπεται να μειωθεί σε 101,3 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2025 και σε 101,1 % στο τέλος του 2026. Οι δημοσιονομικές προβλέψεις της Επιτροπής δεν λαμβάνουν υπόψη τις δεσμεύσεις πολιτικής στα μεσοπρόθεσμα σχέδια αυτές καθαυτές, έως ότου να υποστηρίζονται από εύλογα και επαρκώς καθορισμένα απτά μέτρα πολιτικής.

Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες μακροοικονομικές παραδοχές στο σχέδιο

(14) Το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ισπανίας καλύπτει την περίοδο 2025-2028 και παρουσιάζει δημοσιονομική προσαρμογή σε διάστημα επτά ετών.

(15) Το σχέδιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(16) Στο σχέδιο προβλέπεται δέσμευση στην πορεία των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στον πίνακα 2, η οποία αντιστοιχεί σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 3,4 % κατά τη διάρκεια των ετών 2025-2028. Επιπλέον, η Ισπανία δεσμεύεται για σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων με σκοπό την παράταση της περιόδου προσαρμογής σε 7 έτη (2025-2031), κατά τη διάρκεια των οποίων η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών σχεδιάζεται να είναι 3,0 %.

Η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στο σχέδιο κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2031) είναι υψηλότερη από την πορεία αναφοράς που διαβίβασε η Επιτροπή στις 21 Ιουνίου 2024.

Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι ο ρυθμός αύξησης του δυνητικού ΑΕΠ θα βελτιωθεί από 1,9 % σε 2,1 % το διάστημα 2025-2027 και στη συνέχεια θα μειωθεί σταδιακά σε 1,1 % έως το 2031. Επιπλέον, το σχέδιο προβλέπει ότι ο ρυθμός αύξησης του αποπληθωριστή του ΑΕΠ θα σημειώσει πτώση σε 2,7 % το 2025 από 3,1 % το 2024 και θα υποχωρήσει περαιτέρω σε 2,4 % το διάστημα 2026-2028 και σε 2,3 % το διάστημα 2029-2031.

([7]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2024, σχετικά με την οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, την πολιτική απασχόλησης και τη διαρθρωτική πολιτική της Ισπανίας.

Πίνακας 2: Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες παραδοχές στο σχέδιο της Ισπανίας

						Παράταση της περιόδου προσαρμογής				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Μέσος όρος της περιόδου ισχύος του σχεδίου 2025-2028	Μέσος όρος της περιόδου προσαρμογής 2025–2031
Αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	5,3	3,7	3,5	3,2	3,0	3,0	2,5	2,4	3,4	3,0
Αύξηση των καθαρών δαπανών (σωρευτική, από το έτος βάσης 2023, %)	5,3	9,2	13,0	16,6	20,1	23,7	26,8	29,9	ά.α.	ά.α.
Αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ (%)	1,9	2,0	2,1	1,8	1,6	1,6	1,2	1,1	1,9	1,6
Πληθωρισμός (αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ) (%)	3,1	2,7	2,4	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,5	2,4

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ισπανίας και υπολογισμοί της Επιτροπής.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο δημόσιο χρέος

(17) Εάν η δέσμευση για την πορεία των καθαρών δαπανών που αναλαμβάνεται στο σχέδιο και οι υποκείμενες παραδοχές υλοποιηθούν, το δημόσιο χρέος θα μειωθεί σταδιακά από 102,5 % το 2024 σε 90,6 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2031) σύμφωνα με το σχέδιο, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα. Μετά την προσαρμογή, μεσοπρόθεσμα (δηλαδή έως το 2041), το δημόσιο χρέος θα συνεχίσει να μειώνεται σταδιακά, σύμφωνα με το σχέδιο, και θα ανέλθει στο 76,8 % του ΑΕΠ έως το 2041.

Πίνακας 3: Το δημόσιο χρέος και η εξέλιξη του ισοζυγίου στο σχέδιο της Ισπανίας

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2041
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	105,0	102,5	101,4	100,1	98,4	96,6	94,8	92,8	90,6	76,8
Ισοζύγιο της κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	- 3,5	- 3,0	- 2,5	- 2,1	- 1,8	- 1,6	- 1,5	- 1,2	- 0,8	- 2,0

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ισπανίας

Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο, ο δείκτης του δημόσιου χρέους θα τεθεί σε καθοδική πορεία έως το τέλος της περιόδου προσαρμογής (2031). Αυτό είναι εύλογο, δεδομένου ότι, με βάση τις παραδοχές του σχεδίου, το χρέος προβλέπεται να μειωθεί κατά τη δεκαετία μετά την περίοδο προσαρμογής, σύμφωνα με όλες τις αιτιοκρατικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους από την Επιτροπή, και οι στοχαστικές προβλέψεις δείχνουν ότι το χρέος θα μειωθεί με επαρκώς υψηλή πιθανότητα.

Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το χρέος, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων καθαρών δαπανών του σχεδίου για το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης

(18) Με βάση την πορεία των καθαρών δαπανών και τις παραδοχές του σχεδίου, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα ανέλθει σε 3,0 % του ΑΕΠ το 2024 και στη συνέχεια θα μειωθεί σταδιακά σε 0,8 % το 2031.

Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης δεν θα υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2031).

Επιπλέον, κατά τη δεκαετία που έπεται της περιόδου προσαρμογής (δηλαδή έως το 2041), το δημόσιο έλλειμμα δεν θα υπερβαίνει το 3 % του ΑΕΠ.

Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το έλλειμμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Χρονοδιάγραμμα της δημοσιονομικής προσαρμογής

(19) Το χρονοδιάγραμμα της δημοσιονομικής προσαρμογής, που μετράται ως η μεταβολή του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου, όπως περιγράφεται στο σχέδιο, είναι γραμμικό, όπως απαιτείται από το άρθρο 6 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Επιπλέον, η δημοσιονομική προσαρμογή κατά τα πρώτα τέσσερα έτη του σχεδίου είναι αναλογική προς τη συνολική προσπάθεια προσαρμογής.

Συνεπώς, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη ρήτρα της συνθήκης διασφάλισης μη οπισθοβαρούς προσπάθειας που ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Πίνακας 4: Εξέλιξη του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου στο σχέδιο της Ισπανίας

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	- 0,9	- 0,6	- 0,2	0,2	0,7	1,1	1,5	1,9	2,3
Μεταβολή στο διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο (ε.μ.)	ά.α.	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ισπανίας.

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος

(20) Σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η ετήσια προσαρμογή του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από 0,25 % του ΑΕΠ εάν το διαρθρωτικό έλλειμμα παρέμεινε πάνω από το 1,5 % του ΑΕΠ το προηγούμενο έτος, ώστε να επιτευχθεί κοινό περιθώριο ανθεκτικότητας σε διαρθρωτικούς όρους ύψους 1,5 % του ΑΕΠ. Η δημοσιονομική προσαρμογή που προκύπτει από τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου ανέρχεται σε 0,4 % του ΑΕΠ για κάθε έτος από το 2025 έως το 2031. Συνεπώς, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος.

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους

(21) Σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, δεδομένου ότι το δημόσιο χρέος θα υπερβεί το 90 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής σύμφωνα με το σχέδιο, ο δείκτης του χρέους πρέπει να μειώνεται κατά τουλάχιστον 1 εκατοστιαία μονάδα κατά μέσο όρο ετησίως, έως ότου μειωθεί κάτω από το 90 %, ενώ στη συνέχεια θα πρέπει να υποχωρεί κατά 0,5 εκατοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο. Αυτή η μέση μείωση υπολογίζεται κατά την περίοδο 2024-2031 και ανέρχεται σε 1,7 εκατοστιαίες μονάδες (βλ. πίνακα 3). Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους.

Μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου

(22) Το σχέδιο βασίζεται σε σειρά παραδοχών που διαφέρουν από τις παραδοχές της Επιτροπής που διαβιβάστηκαν στην Ισπανία στις 21 Ιουνίου 2024. Ειδικότερα, το σχέδιο χρησιμοποιεί διαφορετικές παραδοχές για έξι μεταβλητές, συγκεκριμένα το σημείο εκκίνησης (δηλαδή, οι δημοσιονομικές και μακροοικονομικές συνθήκες το 2024), την αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ, την αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ, την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ και το κλείσιμο του κενού παραγωγής, το τεκμαρτό ονομαστικό επιτόκιο και τις παραδοχές εσόδων. Απαιτείται προσεκτική αξιολόγηση αυτών των διαφορών στις παραδοχές ώστε να εξασφαλιστεί ότι στηρίζονται σε τεκμηριωμένα και βασιζόμενα σε δεδομένα οικονομικά επιχειρήματα, ιδίως δεδομένου ότι η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών στο σχέδιο είναι υψηλότερη από ό,τι στην πορεία αναφοράς.

Οι διαφορές στις παραδοχές με τον σημαντικότερο αντίκτυπο στη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών παρατίθενται κατωτέρω, μαζί με αξιολόγηση κάθε διαφοράς που εξετάζεται μεμονωμένα.

— Το σχέδιο βασίζεται σε διαφορετικές παραδοχές για το δυνητικό ΑΕΠ σε σύγκριση με την προηγούμενη καθοδήγηση. Οι αναθεωρήσεις του προηγούμενου επιπέδου του δυνητικού ΑΕΠ συνεπάγονται μικρότερο θετικό κενό παραγωγής το 2024, γεγονός που με τη σειρά του συνεπάγεται υψηλότερο διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο κατά το εν λόγω έτος. Επιπλέον, η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής 2025-2031 είναι κατά μέσο όρο 0,2 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερη απ' ό,τι στις παραδοχές της Επιτροπής την άνοιξη του 2024, αλλά είναι χαμηλότερη κατά 0,2 εκατοστιαίες μονάδες από τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής. Αυτό συμβάλλει σε υψηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής στο σχέδιο σε σύγκριση με την πορεία αναφοράς. Η υψηλότερη αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής προκύπτει από την επικαιροποίηση των σειρών του δυνητικού ΑΕΠ που πραγματοποίησε η Ισπανία, με βάση την από κοινού συμφωνηθείσα μεθοδολογία της ΕΕ. Η επικαιροποίηση αυτή ενσωματώνει στο σχέδιο τις βραχυπρόθεσμες μακροοικονομικές προβλέψεις της Ισπανίας, οι οποίες είναι ελαφρώς ευνοϊκότερες απ' ό,τι στην προηγούμενη καθοδήγηση, αλλά γενικά σύμφωνες με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι πιο βραχυπρόθεσμες προβλέψεις της Ισπανίας περιλαμβάνουν επίσης την ανοδική αναθεώρηση των ιστορικών σειρών για την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ μετά τη στατιστική αναθεώρηση που εξέδωσε η Eurostat στην ενδιάμεση αξιολόγησή της, καθώς και την επικαιροποίηση των δημογραφικών προβολών της Eurostat. Κατά συνέπεια, η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

— Το σχέδιο διαφέρει από την προηγούμενη καθοδήγηση ως προς δύο πτυχές που αφορούν την παραδοχή για την αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ. Πρώτον, με βάση την αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, το σχέδιο περιλαμβάνει αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ για το 2025, η οποία είναι υψηλότερη κατά 0,4 εκατοστιαίες μονάδες απ' ό,τι στην προηγούμενη καθοδήγηση. Το ποσοστό αυτό είναι κατά 0,3 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερο από τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις προβλέψεις του ανεξάρτητου δημοσιονομικού συμβουλίου της Ισπανίας (AIReF) ([8]). Συνεπώς, η παραδοχή αυτή δεν θεωρείται από την Επιτροπή δεόντως αιτιολογημένη για το 2025. Δεύτερον, από το 2026, η αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ συγκλίνει ταχύτερα και σε χαμηλότερο επίπεδο (2,2 %) απ' ό,τι θα απαιτούσε το κοινό πλαίσιο της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους (2,6 % στην προηγούμενη καθοδήγηση και 2,4 % με βάση τις επικαιροποιημένες προσδοκίες της αγοράς τον Σεπτέμβριο του 2024). Επομένως, η παραδοχή αυτή είναι πιο συνετή και θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη. Συνολικά, ο μέσος ρυθμός αύξησης του αποπληθωριστή του ΑΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου των προβλέψεων (2025-2041) είναι χαμηλότερος στο σχέδιο απ' ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής, στο 2,3 % έναντι 2,4 %. Οι παραδοχές σχετικά με την αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ συμβάλλουν σε χαμηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών στο σχέδιο απ' ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής.

— Στο σχέδιο, οι προβλέψεις για το κόστος της γήρανσης του πληθυσμού, και ιδίως των συνταξιοδοτικών δαπανών, παραμένουν πλήρως σύμφωνες με το κοινό πλαίσιο της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους, το οποίο βασίζεται στην έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση. Ωστόσο, το σχέδιο αποκλίνει από την παραδοχή της «αμετάβλητης δημοσιονομικής πολιτικής» που εφαρμόζεται μετά την περίοδο προσαρμογής. Σύμφωνα με το κοινό πλαίσιο της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους, οι προβλέψεις για τις κοινωνικές εισφορές, συμπεριλαμβανομένων αυτών που καταβάλλονται στο συνταξιοδοτικό σύστημα, θεωρείται ότι θα παραμείνουν σταθερές ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια των δέκα ετών που έπονται του τέλους της περιόδου προσαρμογής, δηλαδή από το 2032 έως το 2041. Αντιθέτως, το σχέδιο ενσωματώνει τον αντίκτυπο των αντισταθμιστικών μέτρων για τα έσοδα που νομοθετήθηκαν το 2023 (μαζί με τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος) και θα συνεχίσουν να υλοποιούνται μετά το 2031. Αυτό οδηγεί σε σωρευτική αύξηση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης κατά 1,8 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια αυτών των δέκα ετών, γεγονός που βελτιώνει τη δυναμική του χρέους. Συνεπώς, τα μέτρα αυτά μειώνουν την προσαρμογή που απαιτείται για να τεθεί το χρέος σε αξιόπιστα καθοδική πορεία και επιτρέπουν υψηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου απ' ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής. Η παραδοχή αυτή βασίζεται στην περιγραφή των νομοθετημένων μέτρων στο δελτίο χώρας της Ισπανίας που συνοδεύει την έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση ([9]). Συνεπώς, η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

Οι εναπομένουσες διαφορές στις παραδοχές δεν έχουν σημαντική επίδραση στη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών σε σύγκριση με τις παραδοχές της Επιτροπής.

([8]) https://www.airef.es/wp-content/uploads/2024/11/INFORME-PLAN-FISCAL-LINEAS-FUNDAMENTALES/AIReF_Informe-Lineas-Fundamentales-2025.pdf.

([9]) https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

Συνολικά, ο συνδυαστικός αντίκτυπος των πιο επιφυλακτικών παραδοχών και των διαφορών στις παραδοχές που θεωρούνται δεόντως αιτιολογημένες υπερτερεί των διαφορών στις παραδοχές που δεν θεωρούνται δεόντως αιτιολογημένες. Αυτό σημαίνει ότι η διαφορά μεταξύ της πορείας των καθαρών δαπανών στο σχέδιο και της πορείας αναφοράς εξηγείται από τις διαφορές στις παραδοχές που μπορούν να γίνουν συνολικά αποδεκτές, σύμφωνα με το άρθρο 13 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Συνολικά, αν συνυπολογιστούν όλες οι διαφορές στις παραδοχές, οδηγούν σε υψηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών στο σχέδιο σε σύγκριση με την πορεία αναφοράς.

Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη την ανωτέρω αξιολόγηση των παραδοχών του σχεδίου σε μελλοντικές αξιολογήσεις της συμμόρφωσης με την πορεία των καθαρών δαπανών.

Δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου

(23) Το σχέδιο δεν περιλαμβάνει ενδεικτική δημοσιονομική στρατηγική για την εφαρμογή της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου, καθώς η εν λόγω πορεία καθορίζεται μόνο ως τεχνικό ανώτατο όριο το οποίο η Ισπανία δεσμεύεται να μην υπερβεί. Ο ακριβής προσδιορισμός των σχετικών μέτρων πολιτικής με άμεσες δημοσιονομικές επιπτώσεις πρέπει να επιβεβαιώνεται ή να προσαρμόζεται και να προσδιορίζεται ποσοτικά στους ετήσιους προϋπολογισμούς.

Σύνολο μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής

(24) Στο σχέδιο, η Ισπανία δεσμεύεται για ένα σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, με στόχο τη βελτίωση της δυνητικής ανάπτυξης και της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, δέσμευση στην οποία στηρίζεται παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής από 4 σε 7 έτη.

Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που στηρίζουν την παράταση της περιόδου προσαρμογής συνίσταται σε ορισμένες δεσμεύσεις του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Ισπανίας· διάφορες δεσμεύσεις από το ΣΑΑ με πρόσθετες προδιαγραφές· καθώς και ορισμένες νέες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις. Αυτό περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέτρα (βλ. επίσης παράρτημα ΙΙ):

Μεταρρυθμίσεις στον τομέα του ψηφιακού μετασχηματισμού: τα μέτρα συνδέονται με τη συνιστώσα 19 (Επενδύσεις στον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης) που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, του οποίου τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι αναμένονται έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025. Περιλαμβάνονται δεσμεύσεις που συνδέονται με τη συνιστώσα 17 (μεταρρύθμιση του νόμου για την επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία) στο ΣΑΑ, του οποίου τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι έχουν ήδη υλοποιηθεί έως τον χρόνο υποβολής.

Μεταρρυθμίσεις στον τομέα της πράσινης μετάβασης: τα μέτρα συνδέονται με τη συνιστώσα 7 (μεταρρύθμιση του ρυθμιστικού πλαισίου για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές) που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, του οποίου τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι έχουν ήδη υλοποιηθεί έως τον χρόνο υποβολής.

Μεταρρύθμιση στον τομέα της φορολογίας: τα μέτρα αποσκοπούν στην αύξηση των δημόσιων εσόδων και στον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματος και περιλαμβάνουν πρόσθετες προδιαγραφές που συνδέονται με τη συνιστώσα 28 (προσαρμογή του φορολογικού συστήματος στην πραγματικότητα του εικοστού πρώτου αιώνα) του ΣΑΑ για την επίτευξη, έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, μόνιμης αύξησης των δημόσιων εσόδων έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, η οποία αξιολογείται μέσω εκθέσεων παρακολούθησης. Τα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025 και το τέταρτο τρίμηνο του 2028.

Μεταρρυθμίσεις στον τομέα των δημόσιων δαπανών: τα μέτρα αποτελούν πρόσθετες προδιαγραφές που συνδέονται με τη συνιστώσα 29 (μεταρρύθμιση για τη θέσπιση μόνιμης διαδικασίας επανεξέτασης και αξιολόγησης των δημόσιων δαπανών) που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ. Τα μέτρα του σχεδίου ενισχύουν την παρακολούθηση των συστάσεων με πρόσθετη δέσμευση για την έγκριση μεταρρυθμίσεων που προκύπτουν από ολοκληρωμένες και συνεχιζόμενες επανεξετάσεις των δαπανών και τη μείωση των ετήσιων δαπανών έως το 2028, οι οποίες αξιολογούνται μέσω εκθέσεων παρακολούθησης. Τα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026, το δεύτερο τρίμηνο του 2027 και το πρώτο τρίμηνο του 2028.

Μεταρρυθμίσεις στον τομέα του ανθρώπινου κεφαλαίου: πρόσθετες δεσμεύσεις που αποσκοπούν στην προώθηση της διττής επαγγελματικής κατάρτισης και στη διευκόλυνση της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων (με ιδιαίτερη έμφαση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση) του πληθυσμού που έχει γεννηθεί στο εξωτερικό, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και της συμβολής τους στην οικονομική ανάπτυξη. Τα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, το τέταρτο τρίμηνο του 2027 και το τέταρτο τρίμηνο του 2028, αντίστοιχα.

Μεταρρυθμίσεις στον τομέα του υλικού κεφαλαίου και της παραγωγικότητας: τα μέτρα συνδέονται με τη συνιστώσα 13 (μεταρρύθμιση για τη βελτίωση της ρύθμισης των επιχειρήσεων και του κλίματος) που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, του οποίου τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι έχουν ήδη υλοποιηθεί έως τον χρόνο υποβολής. Το σχέδιο περιλαμβάνει πρόσθετες δεσμεύσεις που αποσκοπούν στην αύξηση της προσφοράς οικονομικά προσιτών ενοικιαζόμενων κατοικιών, καθώς και τη δημιουργία κοινού πλαισίου που εξαλείφει τις διαφορές στις διοικητικές απαιτήσεις μεταξύ των αυτόνομων κοινοτήτων και των τοπικών οντοτήτων. Τα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το δεύτερο τρίμηνο του 2026 και το τέταρτο τρίμηνο του 2027, αντίστοιχα.

Μεταρρυθμίσεις στον τομέα της καταπολέμησης της φορολογικής απάτης: τα μέτρα συνδέονται με τη συνιστώσα 27 (μεταρρύθμιση για την έγκριση του νόμου για την καταπολέμηση της απάτης) που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, του οποίου τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι έχουν ήδη υλοποιηθεί έως τον χρόνο υποβολής.

Μεταρρυθμίσεις στον τομέα των δημόσιων δαπανών των υπηρεσιών υγείας: πρόσθετες δεσμεύσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της διαχείρισης του επιδόματος προσωρινής ανικανότητας προς εργασία, ώστε να αυξηθεί η αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών. Το αντίστοιχο βασικό βήμα αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025.

(25) Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, κάθε μεταρρύθμιση και επένδυση στην οποία στηρίζεται παράταση της περιόδου προσαρμογής περιγράφεται με επαρκή βαθμό λεπτομέρειας, είναι εμπροσθοβαρής, χρονικά προσδιορισμένη και επαληθεύσιμη.

(26) Οι δεσμεύσεις του ΣΑΑ στις οποίες στηρίζεται η παράταση περιλαμβάνουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και στην ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού της οικονομίας. Επιπλέον, η Ισπανία δεσμεύεται να συνεχίσει τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια κατά την περίοδο που καλύπτεται από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο και να διατηρήσει τα επίπεδα των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο η οποία καλύπτεται από το ΣΑΑ (βλ. κατωτέρω πίνακα 5). Η δέσμευση θα παρακολουθείται κατά τη φάση υλοποίησης του σχεδίου. Επομένως, οι δεσμεύσεις στο πλαίσιο του ΣΑΑ μπορούν να ληφθούν υπόψη για την παράταση της περιόδου προσαρμογής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(27) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση αναμένεται να βελτιώσει τη δυνητική μεγέθυνση και ανθεκτικότητα της ισπανικής οικονομίας με βιώσιμο τρόπο, όπως απαιτεί το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Οι διάφορες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις έχουν ομαδοποιηθεί στο σχέδιο σε τέσσερις βασικούς άξονες, καθένας από τους οποίους επηρεάζει το επίπεδο του δυνητικού ΑΕΠ μέσω διαφορετικών διαύλων:

1. Πράσινη μετάβαση: μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που αποσκοπούν στη μείωση της εξάρτησης από τη χρήση ορυκτών καυσίμων, και συνεπώς βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα και την ελκυστικότητα της ισπανικής οικονομίας.

2. Ψηφιακός μετασχηματισμός: μέτρα που αποσκοπούν στην προώθηση της ψηφιοποίησης της ισπανικής οικονομίας και στην αύξηση της διείσδυσης των νέων τεχνολογιών, στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην παροχή κινήτρων για τη μετάβαση σε μια οικονομία υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.

3. Ανθρώπινο κεφάλαιο: μέτρα πολιτικής που αποσκοπούν στην αύξηση της προσφοράς εργασίας στην Ισπανία, τόσο σε αριθμητικά όσο και σε ποιοτικά μεγέθη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τα μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης, και στην απλούστευση του συστήματος αναγνώρισης της ισοτιμίας των διπλωμάτων.

4. Υλικό κεφάλαιο και παραγωγικότητα: ο άξονας αυτός αποσκοπεί στην επέκταση του κεφαλαιακού εξοπλισμού που είναι εγκατεστημένος στην Ισπανία, καθώς και της συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής. Περιλαμβάνει μέτρα που αποσκοπούν στη μείωση των γραφειοκρατικών φραγμών για τις επιχειρήσεις και στην επέκταση του αποθέματος κατοικιών.

Η Ισπανία εκτιμά ότι οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις του μεσοπρόθεσμου σχεδίου στις οποίες στηρίζεται η παράταση θα ενισχύσουν τη δυνητική ανάπτυξη κατά 3,3 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το μακροοικονομικό βασικό σενάριο, εκ των οποίων 1,7 εκατοστιαίες μονάδες προκύπτουν από τις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ και 1,6 εκατοστιαίες μονάδες από πρόσθετα μέτρα, με τον συνολικό αντίκτυπο να επικεντρώνεται στα έτη μετά τη λήξη του σχεδίου ανάκαμψης (2,1 εκατοστιαίες μονάδες μεταξύ 2026 και 2031). Αρκετές από αυτές τις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙ.

Η Ισπανία εκτιμά τον αντίκτυπο στην ανάπτυξη και την ανθεκτικότητα με βαθμονομημένα μοντέλα δυναμικής στοχαστικής γενικής ισορροπίας. Τα μοντέλα αυτά χρησιμοποιούν μια σειρά παραδοχών για τη βαθμονόμηση του αντίκτυπου των μέτρων πολιτικής. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται: η αλλαγή στη διάρκεια των συμβάσεων, η μείωση του κόστους προσλήψεων και απολύσεων, η αλλαγή στη σύνθεση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, η μείωση των επιχειρηματικών φραγμών και η βελτίωση της ζήτησης και της προσφοράς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ορυκτών καυσίμων. Είναι συνετό και αξιόπιστο να αναμένεται ότι ο συνολικός αντίκτυπος των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στην ανάπτυξη και την ανθεκτικότητα θα είναι σημαντικός. Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι η υποκείμενη βαθμονόμηση είναι επιρρεπής σε κινδύνους και αβεβαιότητα. Αυτά τα στοιχεία αφορούν ιδίως το πεδίο εφαρμογής που λαμβάνεται ως παραδοχή και το χρονικό πλαίσιο του αντίκτυπου των μέτρων.

(28) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση αναμένεται να στηρίξει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Μπορούν να διατυπωθούν πρόσθετες εκτιμήσεις σχετικά με τον αντίκτυπο των μεταρρυθμίσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση. Στο πλαίσιο αυτό, το σχέδιο αναφέρει μέτρα για να βελτιωθεί σημαντικά το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο έως το 2031, αντικατοπτρίζοντας τον άμεσο αντίκτυπο ορισμένων δημοσιονομικών μέτρων. Το παράρτημα ΙΙ αντικατοπτρίζει τα δημοσιονομικά μέτρα στα οποία στηρίζεται η παράταση, τα οποία αναμένεται συνολικά να συμβάλουν

κατά 0,6 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Τα φορολογικά μέτρα αναμένεται να αυξήσουν τα έσοδα κατά 0,5 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Επιπλέον, με τις μελλοντικές επανεξετάσεις των δαπανών αναμένεται να βελτιωθούν οι διαδικασίες επανεξέτασης και να εφαρμοστούν μέτρα για τη μείωση του επιπέδου και τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δημόσιων δαπανών με θετικό αντίκτυπο στη δημοσιονομική βιωσιμότητα, μειώνοντας τις δαπάνες κατά 0,1 εκατοστιαία μονάδα του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής. Το παράρτημα ΙΙ περιλαμβάνει και άλλα δημοσιονομικά μέτρα, όπως η καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, το ηλεκτρονικό τιμολόγιο και μέτρα που αφορούν την προσωρινή ανικανότητα. Το σχέδιο παρουσιάζει έναν έμμεσο, δευτερογενή, δημοσιονομικό αντίκτυπο λόγω υψηλότερης οικονομικής δραστηριότητας των άλλων μέτρων στους υπόλοιπους τέσσερις πυλώνες πολιτικής, με συνολική εξοικονόμηση 1,4 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ έως το 2031 ως εξής: i) ανθρώπινο κεφάλαιο (0,4 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ), ii) υλικό κεφάλαιο και παραγωγικότητα (0,3 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ), πράσινη μετάβαση (0,4 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ) και iv) ψηφιακός μετασχηματισμός (0,3 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ). Αρκετές από αυτές τις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις επίσης περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙ.

(29) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση ανταποκρίνεται στις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ειδικότερα, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που αποσκοπούν στη μείωση της εξάρτησης από τη χρήση ορυκτών καυσίμων και στη συμβολή σε μια δίκαιη πράσινη μετάβαση και στη διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας, μέσω ρυθμιστικού πλαισίου για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Οι επενδύσεις που αποσκοπούν στον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης αναμένεται να συμβάλουν σε μια δίκαιη ψηφιακή μετάβαση, προωθώντας την ψηφιοποίηση της ισπανικής οικονομίας και τη διείσδυση νέων τεχνολογιών. Επιπλέον, οι επενδύσεις που αποσκοπούν στην επέκταση της ποιότητας της προσφοράς εργασίας στην Ισπανία και στην αύξηση της προσφοράς κοινωνικών ενοικιαζόμενων κατοικιών συμβάλλουν στην κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, διασφαλίζοντας δικαιότερη και πιο συμπεριληπτική ανάκαμψη. Η οικονομική ανθεκτικότητα ενισχύεται περαιτέρω με ένα σύνολο άμεσων δημοσιονομικών μέτρων.

(30) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση ανταποκρίνεται στις σχετικές ([10]) ΣΑΧ που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, και αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας, της αποδοτικότητας και της ισότητας των δημόσιων δαπανών, ιδίως με τη θέσπιση επανεξετάσεων των δημόσιων δαπανών και εξορθολογισμού των δαπανών, καθώς και φορολογικών μέτρων που αποσκοπούν στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της επάρκειας και στη διαμόρφωση πιο δίκαιου φορολογικού συστήματος (βλ. επίσης παραπάνω). Η έγκριση μεταρρυθμίσεων με στόχο την ενίσχυση και τη βελτίωση των ρυθμίσεων και του επιχειρηματικού κλίματος στην Ισπανία, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ, ανταποκρίνεται στις ΣΑΧ του 2019 και του 2020 σχετικά με την καινοτομία και τη βελτίωση της ρύθμισης της οικονομικής δραστηριότητας. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές συμβάλλουν επίσης στη ΣΑΧ του 2020 για τη βελτίωση της διοικητικής συνεργασίας, η οποία υποστηρίζεται επιπλέον με μέτρα για την απλούστευση του συστήματος αναγνώρισης ισοτιμίας των διπλωμάτων. Οι ΣΑΧ του 2019, του 2020, του 2022 και του 2023 που εστίαζαν στην ενεργειακή απόδοση, στην ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στη μείωση της συνολικής εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα οδήγησαν στη θέσπιση ρυθμιστικού πλαισίου για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Τα μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της διαχείρισης των επιδομάτων προσωρινής ανικανότητας προς εργασία συμβάλλουν στα αιτήματα των ΣΑΧ του 2020 και του 2021 για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της βιωσιμότητας του συστήματος υγείας. Οι ΣΑΧ του 2019, του 2020 και του 2023 για την ανάπτυξη δεξιοτήτων υποστηρίζονται μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που αποσκοπούν στην επέκταση της ποιότητας της προσφοράς εργασίας στην Ισπανία, συμπεριλαμβανομένων αυτών που σχετίζονται με μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης, και στην απλούστευση του συστήματος για την αναγνώριση της ισοτιμίας των διπλωμάτων. Τα μέτρα που αποσκοπούν στην προώθηση οικονομικά προσιτών κατοικιών μέσω της μεταβίβασης γης σε επενδυτές συμβάλλουν στις ΣΑΧ του 2019, του 2022 και του 2023 για την παροχή στήριξης στις οικογένειες και την αύξηση της διαθεσιμότητας ενεργειακά αποδοτικών κοινωνικών και οικονομικά προσιτών κατοικιών.

(31) Το σχέδιο διασφαλίζει τη διατήρηση του προβλεπόμενου συνολικού επιπέδου των εθνικά χρηματοδοτούμενων δημόσιων επενδύσεων που πραγματοποιούνται κατά μέσο όρο κατά την περίοδο που καλύπτεται από το ΣΑΑ, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Πίνακας 5: Εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις στο σχέδιο (% του ΑΕΠ)

Μέσο επίπεδο κατά την περίοδο που καλύπτεται από το ΣΑΑ (2021 έως 2026)	2025	2026	2027	2028	Μέσος όρος κατά τη διάρκεια του σχεδίου
2,4	2,5	2,6	2,6	2,7	2,6

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ισπανίας και υπολογισμοί της Επιτροπής.

([10]) Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που θεωρούνται «σχετικές» είναι συστάσεις: i) που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο από το 2019 και μετά, ii) σε σχέση με τις οποίες το κράτος μέλος δεν έχει επιτύχει ακόμα «πλήρη» ή «ουσιαστική» πρόοδο στην υλοποίησή τους και δεν είναι παρωχημένες (κρίθηκαν ως «μη αξιολογηθείσες / κανένα στοιχείο για προσθήκη»), όπως αξιολογήθηκαν στον τελευταίο κύκλο εποπτείας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου [διαθέσιμος στο CeSaR (europa.eu)], iii) που δεν συνδέονται με αμιγώς δημοσιονομικά μέτρα για το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης και iv) που δεν αποτελούν αναδιατύπωση ήδη διατυπωθείσας σύστασης για το ίδιο θέμα.

(32) Τέλος, το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση μπορεί να θεωρηθεί συνεπές με τις δεσμεύσεις του ΣΑΑ και της συμφωνίας εταιρικής σχέσης που έχει συμφωνηθεί βάσει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Οι πρόσθετες προδιαγραφές της φορολογικής μεταρρύθμισης και της επανεξέτασης των δαπανών απορρέουν άμεσα από τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του ΣΑΑ· αρκετά από τα υπόλοιπα μέτρα αποτελούν αμετάβλητες δεσμεύσεις στο πλαίσιο του ΣΑΑ.

(33) Εν κατακλείδι, το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου προσαρμογής εκτιμάται ότι πληροί, συνολικά, τα κριτήρια του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ως εκ τούτου, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί από 4 σε 7 έτη, όπως προτείνεται στο σχέδιο.

Λοιπές μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές προθέσεις στο σχέδιο που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης

(34) Εκτός από το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής, το σχέδιο περιγράφει τις προθέσεις πολιτικής σχετικά με την υλοποίηση άλλων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ΣΑΧ, και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Το σχέδιο περιλαμβάνει 44 μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις.

(35) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων των κλιματικών στόχων που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρύθμιση (που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ) για τη θέσπιση εθνικού σχεδίου ψηφιακών ικανοτήτων, καθώς και επενδύσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση του επιπέδου των ψηφιακών δεξιοτήτων του πληθυσμού. Το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που αποσκοπούν στη μείωση της εξάρτησης από τη χρήση ορυκτών καυσίμων και στη συμβολή σε μια δίκαιη πράσινη μετάβαση και στη διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας, μέσω επικαιροποιημένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα με μέτρα που συνδέονται με την αποθήκευση ενέργειας, την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την προώθηση της αυτοκατανάλωσης και την ενεργειακή απόδοση. Τα μέτρα αναμένεται να υλοποιήσουν τις ΣΑΧ του 2019, του 2020 και του 2021 που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την κοινωνική και εδαφική συνοχή, την έξυπνη, βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάπτυξη και τις πολιτικές για την επόμενη γενιά.

(36) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις όπως ο εκσυγχρονισμός των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, με στόχο την ενίσχυση της ισπανικής αγοράς εργασίας, την αντιμετώπιση σημαντικών διαρθρωτικών προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένων των υψηλών επιπέδων διαρθρωτικής ανεργίας και ανεργίας των νέων, της υπερβολικής χρήσης συμβάσεων ορισμένου χρόνου, των χαμηλών ποσοστών απασχόλησης και της οικονομικής και κοινωνικής ανισότητας. Τα μέτρα ανταποκρίνονται στις ΣΑΧ του 2019 και του 2020 σχετικά με τη λειτουργία της αγοράς εργασίας, μεταξύ άλλων το πλαίσιο για τις συμβάσεις εργασίας, την αδήλωτη εργασία, τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, τα κίνητρα για εργασία και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

(37) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της ενεργειακής ασφάλειας, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρύθμιση για την προώθηση της ανάπτυξης λύσεων αποθήκευσης ενέργειας. Επιπλέον, το σχέδιο περιλαμβάνει μέτρα για την ανάπτυξη της αποθήκευσης ενέργειας μέσω της δρομολόγησης πρωτοβουλιών στήριξης και επενδύσεων για την ανάπτυξη αποθήκευσης μεγάλης κλίμακας και την προώθηση της αποθήκευσης πίσω από τον μετρητή και ολοκληρωμένη σε τομεακό επίπεδο. Τα μέτρα αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των ΣΑΧ του 2019, του 2020, του 2022 και του 2023 που συνδέονται με τη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα, επιταχύνοντας την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με έμφαση στις επενδύσεις στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

(38) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα των αμυντικών ικανοτήτων, το σχέδιο δεν περιλαμβάνει άλλες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις.

(39) Το σχέδιο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συνέπεια και, κατά περίπτωση, τη συμπληρωματικότητα με το ΣΑΑ της Ισπανίας. Το σχέδιο αναφέρει συνοπτικά ότι οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης, ενώ συνεχίζουν τις δράσεις που εγκρίνονται στο ΣΑΑ.

(40) Το σχέδιο παρέχει επισκόπηση των αναγκών της Ισπανίας για δημόσιες επενδύσεις που σχετίζονται με τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Σε σχέση με τη δίκαιη πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, το σχέδιο τονίζει την ανάγκη για επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση, την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τον εξηλεκτρισμό, την αποθήκευση ενέργειας, την κυκλική οικονομία και την ανθεκτικότητα σε όλους τους οικονομικούς τομείς, καθώς και σε προηγμένες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η ανάλυση δεδομένων, και στη βελτίωση της ψηφιακής συνδεσιμότητας σε εθνικό επίπεδο. Όσον αφορά την κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, το σχέδιο τονίζει την ανάγκη για επενδύσεις στη βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάπτυξη, με τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης, την τόνωση της απασχολησιμότητας, την ενίσχυση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, τη στήριξη των ΜΜΕ με πόρους και χρηματοδότηση και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο. Όσον αφορά την ενεργειακή ασφάλεια, το σχέδιο τονίζει την ανάγκη μείωσης της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα, μέσω επενδύσεων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών και στη βελτίωση της απόδοσης σε όλους τους τομείς. Όσον αφορά τη δημιουργία αμυντικών ικανοτήτων, το σχέδιο υπογραμμίζει την ευθυγράμμιση της Ισπανίας με τις δεσμεύσεις του ΝΑΤΟ.

Συμπέρασμα της αξιολόγησης της Επιτροπής

(41) Συνολικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι το σχέδιο της Ισπανίας πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

(42) Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ισπανίας και θεωρεί ότι η πλήρης εφαρμογή του θα συμβάλει στη διασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών και στη στήριξη της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους, καθώς και της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

(43) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση του σχεδίου από την Επιτροπή. Ωστόσο, το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει την αξιολόγησή της για τα μελλοντικά σχέδια σε έγγραφο χωριστό από τις συστάσεις της Επιτροπής για συστάσεις του Συμβουλίου.

(44) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής για την πορεία των καθαρών δαπανών και τις κύριες μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, μεταξύ άλλων σε σχέση με την προηγούμενη καθοδήγηση της Επιτροπής, καθώς και τις επιπτώσεις της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου στο δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές παραδοχές, αν και διαφέρουν σε ορισμένες περιπτώσεις από τις παραδοχές της Επιτροπής, μεταξύ άλλων επειδή λαμβάνουν υπόψη επικαιροποιημένα μακροοικονομικά και δημοσιονομικά δεδομένα, είναι συνολικά δεόντως αιτιολογημένες και στηρίζονται σε τεκμηριωμένα οικονομικά επιχειρήματα. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση τη γενική δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου και τους κινδύνους για τις προοπτικές, οι οποίοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν την πραγμάτωση του μακροοικονομικού σεναρίου και των υποκείμενων παραδοχών, καθώς και την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου. Ειδικότερα, το Συμβούλιο σημειώνει ότι οι μακροοικονομικές προβλέψεις στις οποίες στηρίζεται το σχέδιο για το 2025 και το 2026 αντιστοιχούν στις επίσημες προβλέψεις και ότι αυτές έχουν εγκριθεί από το ανεξάρτητο δημοσιονομικό συμβούλιο της Ισπανίας (AIReF), σημειώνει δε ότι, σύμφωνα με την αξιολόγηση της Επιτροπής, συνολικά, ο μέσος ρυθμός αύξησης του αποπληθωριστή του ΑΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου των προβλέψεων (2025-2041) είναι ελαφρώς χαμηλότερος στο σχέδιο από ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι το σχέδιο συζητήθηκε με το Κοινοβούλιο. Το Συμβούλιο σημειώνει επίσης ότι οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι ενδέχεται να ασκήσουν πίεση στις αμυντικές δαπάνες.

(45) Το Συμβούλιο αναμένει από την Ισπανία να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τη δημοσιονομική στρατηγική της ανάλογα με τις ανάγκες, για να εξασφαλίσει την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών της. Το Συμβούλιο αποφασίζει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις οικονομικές και δημοσιονομικές εξελίξεις, περιλαμβανομένων εκείνων στις οποίες βασίζεται το σενάριο του σχεδίου.

(46) Το Συμβούλιο θεωρεί ότι απαιτούνται περαιτέρω συζητήσεις για να εξευρεθεί πριν από τον επόμενο γύρο δημοσιονομικής εποπτείας κοινός τόπος όσον αφορά τις επιπτώσεις των σωρευτικών ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών για την ετήσια εποπτεία.

(47) Το Συμβούλιο εγκρίνει το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων που παρουσίασε η Ισπανία στο μεσοπρόθεσμο σχέδιό της και στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής και χαιρετίζει τις προσπάθειες να ποσοτικοποιηθεί ο αντίκτυπος στην ανάπτυξη και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Το Συμβούλιο συμφωνεί με την Επιτροπή ότι το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων που παρουσίασε η Ισπανία δικαιολογεί παράταση της περιόδου προσαρμογής από 4 σε 7 έτη. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση πληροί συνολικά τα κριτήρια του άρθρου 14, λαμβανομένης επίσης υπόψη της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 36 παράγραφος 1δ του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι οι μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις αναμένεται να βελτιώσουν το αναπτυξιακό δυναμικό και την ανθεκτικότητα της οικονομίας με βιώσιμο τρόπο και να στηρίξουν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Το Συμβούλιο συνιστά στην Ισπανία να υλοποιήσει στο ακέραιο το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων για να διατηρήσει την παράταση της περιόδου προσαρμογής.

(48) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την περιγραφή της Επιτροπής σχετικά με τις μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές ανάγκες και προθέσεις —πέραν της αξιολόγησης του συνόλου των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής— που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και τονίζει ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η υλοποίηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Το Συμβούλιο, με βάση τις εκθέσεις που θα υποβάλλει η Επιτροπή, θα αξιολογεί τις εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και θα παρακολουθεί την υλοποίησή τους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(49) Το Συμβούλιο προσβλέπει στις ετήσιες εκθέσεις προόδου της Ισπανίας που θα περιέχουν, ειδικότερα, πληροφορίες για την πρόοδο υλοποίησης της πορείας των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται από το Συμβούλιο, και την πρόοδο υλοποίησης ευρύτερων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, καθώς και την πρόοδο υλοποίησης του συνόλου των μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής.

(50) Σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, το Συμβούλιο θα πρέπει να συστήσει στην Ισπανία την πορεία των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται στο σχέδιο, και θα πρέπει να εγκριθεί το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής σε 7 έτη,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ισπανία:

1. Να διασφαλίσει ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών δεν υπερβαίνει τα μέγιστα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα I της παρούσας σύστασης.

2. Να εφαρμόσει το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής σε επτά έτη, όπως ορίζεται στο παράρτημα II της παρούσας σύστασης, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών.

Βρυξέλλες, 21 Ιανουαρίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. DOMAŃSKI

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών
(ετήσιοι και σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης, σε ονομαστικούς όρους)

Ισπανία

Έτη		2025	2026	2027	2028
Ρυθμοί αύξησης (%)	Ετήσιοι	3,7	3,5	3,2	3,0
	Σωρευτικοί (*)	9,2	13,0	16,6	20,1

(*) Οι σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης υπολογίζονται με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς. Οι σωρευτικοί ρυθμοί ανάπτυξης χρησιμοποιούνται στην ετήσια παρακολούθηση της εκ των υστέρων συμμόρφωσης στον λογαριασμό ελέγχου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου προσαρμογής σε 7 έτη

Ισπανία

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Φορολογική μεταρρύθμιση (Μέτρο ΣΑΑ — C28.R3.388 και προσθήκη στο μέτρο του ΣΑΑ)	Έναρξη ισχύος φορολογικών μεταρρυθμίσεων με στόχο την αύξηση των κρατικών εσόδων και τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματος.	Στάδιο 1: Έως το τρίτο τρίμηνο του 2023, επίτευξη του ορόσημου αριθ. 388 του ΣΑΑ της Ισπανίας, με μόνιμη αύξηση των δημόσιων εσόδων κατά 0,3 % του ΑΕΠ. Στάδιο 2: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, επίτευξη πρόσθετης μόνιμης αύξησης των εσόδων κατά 0,1 % του ΑΕΠ έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, η οποία ανέρχεται συνολικά σε σωρευτικό ποσοστό 0,4 % του ΑΕΠ έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028. Στάδιο 3: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, υποβολή έκθεσης που δείχνει τη μόνιμη αύξηση των εσόδων μεταξύ 2024 και 2028.	Στάδιο 1: Ικανοποιητική εκπλήρωση των ορόσημων C28.R3.M388 του ΣΑΑ της Ισπανίας. Τα έσοδα που προκύπτουν από αμετάβλητη διάρθρωση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων μεταξύ 2020 και 2028 δεν λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης. Στάδιο 2: Ετήσια έκθεση παρακολούθησης που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών σχετικά με τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των μέτρων στο σκέλος των εσόδων. Κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τον στόχο του 0,4 % του ΑΕΠ, κάθε αύξηση των εσόδων που προκύπτει από την αμετάβλητη διάρθρωση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων μεταξύ 2025 και 2028 μπορεί να αντιστοιχεί σε έως και 0,1 % του ΑΕΠ. Τα έσοδα που προκύπτουν από αμετάβλητη διάρθρωση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων μεταξύ 2020 και 2024 δεν λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης. Στάδιο 3: Υποβολή έκθεσης που δείχνει τη μόνιμη αύξηση των εσόδων κατά 0,4 % του ΑΕΠ σύμφωνα με το στάδιο 2.
Μεταρρύθμιση φορολογικών οφελών (Προσθήκη στο μέτρο του ΣΑΑ C28.R2.M386)	Έναρξη ισχύος φορολογικών μεταρρυθμίσεων με στόχο την αύξηση των κρατικών εσόδων και τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματος.	Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, επίτευξη του ορόσημου αριθ. 386, με μόνιμη αύξηση των δημόσιων εσόδων τουλάχιστον κατά 0,1 % του ΑΕΠ.	Ικανοποιητική εκπλήρωση του ορόσημου C28.R2.M386 του ΣΑΑ της Ισπανίας.

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Επανεξετάσεις των δαπανών (Προσθήκη στο μέτρο του ΣΑΑ C29. R1)	Ενίσχυση της αξιολόγησης των δημόσιων δαπανών	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2021, έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο του νέου κύκλου επανεξέτασης των δαπανών (2022-2026) που θα ανατεθεί στο AIReF. Στάδιο 2: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026, έγκριση νέου κύκλου από το Υπουργείο Οικονομικών, ο οποίος προβλέπει παρέμβαση για κάθε τομέα δαπανών κατά τη διάρκεια του χρονικού πλαισίου του σχεδίου. Στάδιο 3: Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2027, έγκριση μεταρρυθμίσεων που προκύπτουν από ολοκληρωμένες και συνεχιζόμενες επανεξετάσεις των δαπανών και μείωση των ετήσιων δαπανών έως το 2028 τουλάχιστον κατά 0,1 % του ΑΕΠ σε μόνιμη βάση, συμβάλλοντας στη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Στάδιο 4: Έως το πρώτο τρίμηνο του 2028, η δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης παρακολούθησης από το Υπουργείο Οικονομικών σχετικά με την υλοποίηση των επανεξετάσεων των δημόσιων δαπανών θα περιλαμβάνει την αξιολόγηση της πραγματικής ετήσιας εξοικονόμησης δαπανών από το 2025 μετά την εφαρμογή των μέτρων που θα εγκριθούν κατόπιν επανεξέτασης των δαπανών. Καταδεικνύει την επίτευξη, έως το 2028, μόνιμης ετήσιας εξοικονόμησης ύψους τουλάχιστον 0,1 % του ΑΕΠ στο πλαίσιο αμετάβλητων πολιτικών.	Στάδιο 1: Διάταξη της συμφωνίας του Υπουργικού Συμβουλίου που αναφέρει την έναρξη ισχύος της. Στάδιο 2: Σχέδιο αξιολόγησης εκπονούμενο από το Υπουργείο Οικονομικών. Ο τρέχων (2022-2026) και οι νέοι κύκλοι επανεξέτασης των δαπανών θα καλύπτουν έναν τομέα δαπανών ίσο έως και με 10 % των δαπανών που διατίθενται για πολιτικές υπό την άμεση ευθύνη της κεντρικής διοίκησης. Στάδιο 3: Έναρξη ισχύος των σχετικών μέτρων και αντίγραφο της οικείας εκτίμησης επιπτώσεων, στην οποία αιτιολογείται η μόνιμη ετήσια και σωρευτική εξοικονόμηση που αναμένεται να επιτευχθεί στις σχετικές γραμμές του προϋπολογισμού έως το 2031 σε σύγκριση με τις προβλέψεις δαπανών με αμετάβλητες πολιτικές στις ίδιες γραμμές του προϋπολογισμού. Στάδιο 4: Δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης παρακολούθησης που εκπονείται από το Υπουργείο Οικονομικών. Η έκθεση καταδεικνύει επίσης την έγκριση τουλάχιστον μίας δράσης ανά τομέα δαπανών για τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Έναρξη ισχύος του νόμου κατά **της φοροδιαφυγής και της φορολογικής απάτης** (υφιστάμενο μέτρο ΣΑΑ – C27.R1.M376)	Οι στόχοι της μεταρρύθμισης αυτής είναι ο εκσυγχρονισμός του ισπανικού φορολογικού συστήματος ώστε να διασφαλιστεί η φορολογική δικαιοσύνη και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της είσπραξης του φορολογικού συστήματος.	Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2022, έναρξη ισχύος νόμου κατά της φοροδιαφυγής και της φορολογικής απάτης («Ley de medidas de prevención y lucha contra el fraude fiscal»), ο οποίος: — Διευρύνει την περίμετρο των συναλλαγών στις οποίες οι ηλεκτρονικές πληρωμές είναι υποχρεωτικές (επιχειρήσεις και επαγγελματίες) και θέτει νομικά κατώτατα όρια για τις πληρωμές σε μετρητά. — Επικαιροποιεί τον κατάλογο των φορολογικών παραδείσων σύμφωνα με τα κριτήρια της διαφάνειας, της μη φορολόγησης και των επιζήμιων φορολογικών καθεστώτων. — Θέτει σε εφαρμογή αλλαγές στους κανόνες για την καταχώριση των προσώπων με καθυστερούμενες φορολογικές οφειλές. — Εφαρμόζει απαγόρευση του «λογισμικού διπλής χρήσης». — Εισάγει μια τιμή αναφοράς για τη φορολογική βάση όσον αφορά τη φορολογία ακίνητης περιουσίας.	Ικανοποιητική εκπλήρωση του σχετικού ορόσημου 376 του ΣΑΑ (C27.R1).
Βελτίωση ρύθμισης και επιχειρηματικού κλίματος (Υφιστάμενο μέτρο ΣΑΑ — C13.R1.M190, M191)	Οι στόχοι της μεταρρύθμισης είναι η βελτίωση του πλαισίου εντός του οποίου ασκείται η οικονομική δραστηριότητα, με την εξασφάλιση καλύτερης ρύθμισης και επιχειρηματικού κλίματος που θα διευκολύνει τη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων, καθώς και την αναδιάρθρωσή τους, εάν χρειαστεί.	Στάδιο 1: Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2022, έναρξη ισχύος της μεταρρύθμισης του «νόμου περί αφερεγγυότητας». Στάδιο 2: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2022, έναρξη ισχύος του νέου «νόμου για τη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων» με σκοπό την απλούστευση των διαδικασιών σύστασης επιχείρησης και την προώθηση διαφοροποιημένων πηγών χρηματοδότησης για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.	Ικανοποιητική εκπλήρωση των σχετικών ορόσημων 190 και 191 του ΣΑΑ (C13.R1).

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Κανονιστικό πλαίσιο για την **προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές** (Υφιστάμενο μέτρο ΣΑΑ — C7.R1.M102, M103, M104, M105, T106, T107)	Στόχος του μέτρου αυτού είναι η ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, προκειμένου να αυξηθεί η ασφάλεια και να ενθαρρυνθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, να αρθούν τα εμπόδια στην ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να βελτιωθεί η ενσωμάτωσή τους στο περιβάλλον, το ηλεκτρικό σύστημα και σε διάφορους τομείς.	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2020, — Έναρξη ισχύος του βασιλικού νομοθετικού διατάγματος 23/2020 (μέτρα στον τομέα της ενέργειας) — Έναρξη ισχύος του βασιλικού διατάγματος 960/2020 (οικονομικό καθεστώς για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) — Έναρξη ισχύος του βασιλικού διατάγματος 1183/2020 (σύνδεση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας) Στάδιο 2: Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2021, έναρξη ισχύος του νόμου για την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή μετάβαση. Στάδιο 3: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2023, — πρόσθετη ικανότητα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (τουλάχιστον 6 000 MW) σωρευτική πρόσθετη δυναμικότητα ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που είναι εγκατεστημένη στην Ισπανία (τουλάχιστον 6 000 MW).	Ικανοποιητική εκπλήρωση των σχετικών ορόσημων 102, 103, 104, 105 και των στόχων 106 και 107 του ΣΑΑ (C7.R1).
Ψηφιακός μετασχηματισμός της εκπαίδευσης (Υφιστάμενο μέτρο ΣΑΑ — C19.I2.M289, M290, T291)	Ενίσχυση της πρόσβασης στην ψηφιακή μάθηση μέσω της παροχής φορητών συσκευών σε μαθητές από ευάλωτες ομάδες στα σχολεία. Εξοπλισμός αιθουσών διδασκαλίας με διαδραστικά ψηφιακά συστήματα (IDS), ώστε να καθίσταται δυνατή η εξ αποστάσεως και η μικτή μάθηση, να υποστηριχθούν η προετοιμασία ή η αναθεώρηση ψηφιακής στρατηγικής και η ψηφιακή κατάρτιση των εκπαιδευτικών	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2021, έγκριση προγράμματος για τον εξοπλισμό δημόσιων και επιδοτούμενων από το δημόσιο σχολείων με ψηφιακά εργαλεία. Στάδιο 2: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, — ολοκλήρωση των δράσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας ή της αναθεώρησης ψηφιακών στρατηγικών σε τουλάχιστον 22 000 σχολεία και της ψηφιακής κατάρτισης 70 000 εκπαιδευτικών παροχή συνδεδεμένων ψηφιακών συσκευών σε δημόσια και επιδοτούμενα από το δημόσιο σχολεία για τη γεφύρωση του «ψηφιακού χάσματος» και τον εξοπλισμό τουλάχιστον 240 000 αιθουσών διδασκαλίας	Ικανοποιητική εκπλήρωση των σχετικών ορόσημων 289 και 290 και του στόχου 291 του ΣΑΑ (C19.I2).

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Διττή επαγγελματική κατάρτιση (νέο μέτρο)	Προώθηση της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης για σπουδαστές στο σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027, ολοκλήρωση εκστρατείας ευαισθητοποίησης που θα καλύπτει τουλάχιστον το 60 % του συνόλου των σπουδαστών που προτίθενται να ξεκινήσουν επαγγελματική κατάρτιση ή έχουν ξεκινήσει κατά τους τελευταίους 6 μήνες επαγγελματική κατάρτιση χωρίς διττό χαρακτήρα· και ανάπτυξη ικανοτήτων για την παροχή επαγγελματικής κατάρτισης σε κάθε εταιρεία που ενδιαφέρεται για την παροχή διττής επαγγελματικής κατάρτισης. Στάδιο 2: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, υποβολή έκθεσης παρακολούθησης που να δείχνει ότι τουλάχιστον το 80 % του συνόλου των σπουδαστών επαγγελματικής κατάρτισης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2028 έχουν εγγραφεί σε διττή επαγγελματική κατάρτιση	Στάδιο 1: Εκπόνηση έκθεσης σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και την εμβέλεια της εκστρατείας ευαισθητοποίησης και της δραστηριότητας ανάπτυξης ικανοτήτων. Στάδιο 2: Αντίγραφο της έκθεσης παρακολούθησης.
Ανάπτυξη του προγράμματος 20 (νέο μέτρο)	Δημιουργία νέου κοινού πλαισίου που εξαλείφει τις διαφορές στις διοικητικές απαιτήσεις μεταξύ των αυτόνομων κοινοτήτων και των τοπικών οντοτήτων και, ταυτόχρονα, μειώνει τις διαδικασίες, με σκοπό τη στήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, έγκριση σε (πολύ-)τομεακές διασκέψεις τομεακής εκτίμησης επιπτώσεων (σε συνεργασία με τις αυτόνομες κοινότητες και τα δημοτικά συμβούλια), η οποία καθορίζει τους τομείς προτεραιότητας που χρήζουν τυποποίησης και απλούστευσης των διαδικασιών σε όλες τις περιφέρειες και τις τοπικές αρχές. Στάδιο 2: Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2026, δημοσίευση στρατηγικού σχεδίου για τις τομεακές διασκέψεις που εγκρίθηκαν από (πολύ-)τομεακές διασκέψεις, στο οποίο θα προσδιορίζονται τα ετήσια μέτρα, οι υπεύθυνοι φορείς και οι δείκτες παρακολούθησης, που θα πρέπει να υλοποιηθεί πλήρως έως το 2027. Στάδιο 3: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027, δημοσίευση έκθεσης η οποία παρακολουθεί την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδίου και προτείνει διορθωτικά μέτρα σε περίπτωση αποκλίσεων. Στην έκθεση θα πρέπει επίσης να αξιολογείται ο αντίκτυπος των μέτρων που έχουν ήδη εφαρμοστεί κατά τα προηγούμενα έτη.	Στάδιο 1: Σύνδεσμος προς τη δημοσίευση της τομεακής εκτίμησης επιπτώσεων που εγκρίθηκε από τις (πολυ-)τομεακές διασκέψεις. Στάδιο 2: Σύνδεσμος προς τη δημοσίευση του στρατηγικού σχεδίου που εγκρίθηκε από τις (πολυ-)τομεακές διασκέψεις. Στάδιο 3: Σύνδεσμος προς τη δημοσίευση της έκθεσης.

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Ηλεκτρονικό τιμολόγιο (νέο μέτρο)	Ανάπτυξη του υποχρεωτικού συστήματος ηλεκτρονικής τιμολόγησης B2B. Θέσπιση ασφαλέστερου και αποτελεσματικότερου συστήματος ηλεκτρονικής τιμολόγησης B2B με στόχο τη συντόμευση του μέσου διαστήματος πληρωμής και τη μείωση της φορολογικής απάτης.	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026, έναρξη ισχύος βασιλικού διατάγματος για τη θέσπιση των τεχνικών και πληροφοριακών απαιτήσεων του συστήματος. Στάδιο 2: Έως το πρώτο τρίμηνο του 2027, δημιουργία πλατφόρμας ηλεκτρονικών τιμολογίων, την οποία θα διαχειρίζεται η φορολογική αρχή, η οποία θα παρέχει μια βασική, δωρεάν υπηρεσία σε όλες τις εταιρείες και τους επαγγελματίες που επιθυμούν να τη χρησιμοποιήσουν.	Στάδιο 1: Έναρξη ισχύος του βασιλικού διατάγματος. Στάδιο 2: Αντίγραφο της «acta de recepción» που αφορά την πλατφόρμα ηλεκτρονικών τιμολογίων.
Μέτρα για τη βελτίωση της **διαχείρισης της προσωρινής ανικανότητας** (νέο μέτρο)	Βελτίωση της διαχείρισης των επιδομάτων προσωρινής ανικανότητας για συνήθεις απρόβλεπτες καταστάσεις με σκοπό τη μείωση των δαπανών που επιφέρουν για όλες τις δημόσιες διοικήσεις	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, υπογραφή και έναρξη ισχύος συμφωνιών εταιρικής σχέσης μεταξύ των υπουργείων υγείας των αυτόνομων κοινοτήτων, των ταμείων αλληλασφάλισης και φορέων κοινωνικής ασφάλισης.	Στάδιο 1: Υπογραφή και έναρξη ισχύος των συμφωνιών εταιρικής σχέσης.
Απλούστευση του συστήματος **αναγνώρισης ισοτιμίας διπλωμάτων** (νέο μέτρο)	Διευκόλυνση της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων (με ιδιαίτερη έμφαση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση) του πληθυσμού που έχει γεννηθεί στο εξωτερικό, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και της συμβολής τους στην οικονομική ανάπτυξη	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, έναρξη ισχύος νομοθεσίας που περιγράφει λεπτομερώς τις εξορθολογισμένες διαδικασίες για την αναγνώριση των προσόντων του πληθυσμού που έχει γεννηθεί στο εξωτερικό. Στάδιο 2 (έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028): παρακολούθηση αξιολόγησης της εφαρμογής της μεταρρύθμισης. Η έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνει βασικούς δείκτες, όπως ο συνολικός αριθμός των αιτήσεων που διεκπεραιώνονται στο πλαίσιο του απλουστευμένου συστήματος και ο μέσος χρόνος διεκπεραίωσης των αιτήσεων αναγνώρισης.	Στάδιο 1: Έναρξη ισχύος της νομοθεσίας που διευκολύνει την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων του πληθυσμού που έχει γεννηθεί στο εξωτερικό. Στάδιο 2: Δημοσίευση της έκθεσης αξιολόγησης
Μεταρρύθμιση του **συστήματος θεώρησης και αναζήτησης εργασίας** (νέο μέτρο)	Διευκόλυνση της νόμιμης εισόδου μεταναστών που εργάζονται και αναζητούν εργασία, με στόχο τη βελτίωση της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού μεταναστών	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2024, έναρξη ισχύος βασιλικού διατάγματος για τη ρύθμιση της θεώρησης και αναζήτησης εργασίας για τους μετανάστες.	Στάδιο 1: Έναρξη ισχύος βασιλικού διατάγματος για τη ρύθμιση της θεώρησης και αναζήτησης εργασίας για τους μετανάστες.

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Έργο Vienna (νέο μέτρο)	Αύξηση της προσφοράς οικονομικά προσιτών κατοικιών	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, προκήρυξη διαγωνισμών για την παροχή δημόσιας γης σε ιδιωτικούς φορείς υλοποίησης για την κατασκευή οικονομικά προσιτών κατοικιών. Στάδιο 2: Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2026, παρακολούθηση αξιολόγησης της εφαρμογής της μεταρρύθμισης. Στην έκθεση θα πρέπει να περιγράφονται η εξέλιξη και ο αντίκτυπος του έργου και να περιλαμβάνονται βασικοί δείκτες όπως οι σχεδιαζόμενες κατοικίες και το σύνολο των μονάδων δημόσιας γης που μεταβιβάζονται σε ιδιωτικούς φορείς υλοποίησης.	Στάδιο 1: Σύνδεσμος προς τη δημοσίευση της πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Στάδιο 2: Δημοσίευση της έκθεσης αξιολόγησης.
Έναρξη ισχύος της τροποποίησης του νόμου 14/2011 για την επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία (Υφιστάμενο μέτρο ΣΑΑ — C17.R1.254)	Ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου για τον τομέα της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας, προκειμένου να ενισχυθούν η διακυβέρνηση και ο συντονισμός του τομέα, να δημιουργηθεί ελκυστική επιστημονική σταδιοδρομία και να βελτιωθεί η μεταφορά γνώσεων από την έρευνα σε εφαρμοσμένα προϊόντα/υπηρεσίες για την κοινωνία.	Στάδιο 1: Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2022, έναρξη ισχύος της τροποποίησης του νόμου για την επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία, με σκοπό τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης των πολιτικών για την επιστήμη, την έρευνα και την καινοτομία, την ενίσχυση της διακυβέρνησης και του συντονισμού του ισπανικού συστήματος επιστημονικής τεχνολογίας και καινοτομίας, την εισαγωγή νέας επιστημονικής σταδιοδρομίας και τη βελτίωση της μεταφοράς γνώσεων.	Στάδιο 1: Ικανοποιητική εκπλήρωση του σχετικού ορόσημου 254 του ΣΑΑ (C17.R1).

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/643/oj